

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความรู้ด้านภาษาศาสตร์

ภาษาศาสตร์กับครูสอนภาษา

2. เอกสารเกี่ยวกับการออกเสียง

2.1 การศึกษาเสียงพูด

2.2 ฐานกรณ์ที่เกิดของเสียง

2.3 ปัญหาการพูดไม่ชัด

2.4 การทดสอบการพูดไม่ชัด

2.5 การแก้ไขการพูดไม่ชัด

2.6 การสอนออกเสียงในระดับประถมศึกษา

2.7 การวัดผลการออกเสียงจากการพูด

2.8 การออกเสียงจากการอ่าน

2.9 ปัญหาและอุปสรรคการอ่านออกเสียง

3. เอกสารเกี่ยวกับการสะกดคำตามมาตรา

3.1 ลักษณะของเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

3.2 หน่วยเสียงของภาษาปกากะญอ

4. เอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรม

4.2 หลักการจัดกิจกรรม

4.3 วิธีการจัดกิจกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับความรู้ด้านภาษาศาสตร์

ภาษาศาสตร์กับครูสอนภาษา

การเรียนการสอนภาษาโดยทั่วไป มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดเพียงประการเดียวคือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนภาษาเพื่อการใช้ ส่วนการใช้ภาษาจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิด และทักษะของผู้ใช้ภาษาเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ภาระในการสอนภาษาเพื่อการใช้ก็คือ ทำอย่างไรให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในขอบเขตที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ฉะนั้นการกลั่นกรองความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษาของผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่หลักของผู้สอนภาษา ความรู้ทางภาษาศาสตร์จะช่วยให้ครูสามารถกลั่นกรองความรู้ที่เกิดประโยชน์ในการใช้ภาษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ศาสตราจารย์ (2538 : 267-272) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ในการเรียนการสอนภาษาเป็น 3 ประเด็น ซึ่งพอสรุปได้คือ

1. แนวความคิดทางภาษาศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนภาษา โดยครูผู้สอนภาษาจะต้องเข้าใจว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงทางภาษาจะเป็นไปในทางปรับปรุงมากกว่าทำลาย
 2. แนวประยุกต์ความรู้ทางภาษาศาสตร์ในการสอนภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาสามารถนำแนวทางการประยุกต์ความรู้ทางภาษาศาสตร์มาใช้ในการสอนภาษาไทย เช่น ความรู้ในเรื่องเสียงที่เกิดของเสียงและการเปลี่ยนแปลงของเสียง จะทำให้ครูเข้าใจปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลของภาษาถิ่นหรือภาษาชนกลุ่มน้อย โดยครูมีวิธีหรือมีแนวทางในการแก้ไขที่ชัดเจนและเป็นระบบได้ดียิ่งขึ้น
 3. การประยุกต์ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของเด็กเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น อิทธิพลของภาษาของชนกลุ่มน้อยที่เด็กใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอิทธิพลของภาษาถิ่นจะมีผลต่อการใช้ภาษามาตรฐานของเด็ก เป็นเหตุให้ไม่สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและรวดเร็วได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เข้ามาช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้
- จรัสวิไล จรุงโรจน์ (2548 : 8-10) ได้กล่าวถึงประโยชน์และการประยุกต์ใช้ภาษาศาสตร์พอสรุปได้คือ ความรู้ด้านสัทศาสตร์ (phonetic) เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ จะได้เรียนรู้ว่าการออกเสียงของมนุษย์ต้องใช้อวัยวะส่วนไหนอย่างไร เมื่อผู้เรียนภาษาที่สองออกเสียงผิดเราสามารถบอกเขาได้ว่าเขาควรบังคับอวัยวะในช่องปากของเขาอย่างไรจึงจะได้เสียงที่ถูกต้อง เช่น

เราอาจจะบอกว่าให้ขยับลิ้นมาข้างหน้าอีกนิดให้ปลายลิ้นแตะด้านหลังฟัน วิธีนี้ทำให้การแก้ไขการออกเสียงเป็นไปได้รวดเร็วกว่าการฝึกฝนแต่เพียงอย่างเดียว

ศรีวิไล พลมณี (2545 : 148) ได้กล่าวถึงประโยชน์การนำความรู้ทางภาษาศาสตร์มาใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเสียง ดังนี้

1. ความรู้เรื่องเสียง ช่วยให้การสอนภาษาไทยเข้าถึงแก่นแท้ของวิชายิ่งขึ้น เพราะภาษาที่แท้จริงคือเสียง ซึ่งในสมัยก่อนครูมิได้นับการสอนเรื่องเสียงมากนัก ทั้งนี้เพราะครูเองไม่มีความรู้และตำราที่ถูกต้องก็ยังไม่ค่อยมีใช้ การสอนเรื่องเสียงจึงเป็นไปอย่างผิวเผิน หรือถ้าครูคนใดจะสอนให้ลึกซึ้งก็ย่อมสอดคล้องเหตุผล ความคิดเป็นส่วนตัวลงไปโนบทรียน เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ซึ่งการสอนแบบนี้ควรได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วนโดยการนำความรู้เรื่องเสียงที่ถูกต้องเข้าไปช่วยในการสอน เพื่อนักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและลึกซึ้งพอ

2. ความเข้าใจที่ถูกต้องว่า ภาษาที่แท้จริง คือเสียง จะทำให้ครูมีแนวทางในการสอนภาษา คือ การที่ครูไม่นำเสียงกับตัวหนังสือมาสอนอย่างสับสนปนกัน เช่น เวลาที่กล่าวถึงรูปและเสียงพยัญชนะควรสอนนักเรียนว่าบางครั้งรูปพยัญชนะมีหลายรูป แต่อาจมีเพียงเสียงเดียว เช่น ข ค ฃ มีเสียงเดียวคือ /ค/ หรือมีรูปเดียวแต่หลายเสียงก็ได้ เช่น /ท/ คือ /ด/ และ /ท/ เป็นต้น ความรู้เรื่องนี้ช่วยให้การสอนหลักภาษามีขอบเขต และสามารถอธิบายให้เหตุผลได้ โดยเฉพาะความเข้าใจว่าทำไมนักแต่งคำราหลักภาษาจึงจัดเสียงต่างๆ ในภาษาไทยผิดแปลกไปจากที่คนไทยเราใช้พูดกันจริงๆ ทั้งนี้เพราะมิได้คำนึงถึงความเป็นจริงว่าภาษาที่แท้คือเสียงกับทั้งได้นำคำราชาภาษาอื่นมาเป็นแนวสำหรับแต่งคำราหลักภาษาไทยซึ่งความเป็นจริงคนไทยเราก่อนออกเสียงผิดจากเจ้าของคำราต่างประเทศนั้นๆ เป็นอันมาก

3. ความรู้เรื่องเสียงตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ จะทำให้การสอนหลักภาษาแปรสภาพจากการบรรยายและท่องจำมาเป็นการฝึกมากขึ้น เช่น ฝึกออกเสียง ฝึกเขียนสัญลักษณ์ของการออกเสียงต่างๆ ในภาษา อันทำให้นักเรียนได้แสดงความเข้าใจของเขาออกมาได้ชัดเจนเป็นพฤติกรรมที่วัดผลได้ ในการสอนแบบบรรยายนั้นเมื่อตอบข้อสอบนักเรียนก็ท่องจำมาตอบ เช่น ท่องคำจำกัดความของเสียง สติล ฐนิต มาตามคำรา โดยปราศจากความเข้าใจ ทำให้การวัดผลๆ ได้ค่าไม่แน่นอน คนท่องจำเก่งย่อมได้คะแนนดีกว่าคนเข้าใจ หรือที่เข้าใจอยู่บ้างแต่ท่องไม่จำ เช่นนี้การวัดผลถึงไม่ยุติธรรม

4. การนำความรู้เรื่องเสียงไปสอนวิชาภาษาไทย โดยสอนให้รู้จักเขียนสัทอักษรแบบสากล วิธีออกเสียงต่างๆ ในภาษาและประเภทของเสียงภาษาไทย นอกจากจะทำให้นักเรียน

เข้าใจภาษาไทยดีขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนด้วย ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนหลักภาษามากขึ้น และให้เห็นความแตกต่างของหน่วยเสียงในภาษาที่ต่างกัน ซึ่งมีการนับว่าเสียงใดเป็นหน่วยเสียงสำคัญของภาษาแตกต่างกัน ภาษาอังกฤษอาจมีเสียงพยัญชนะควบ (cluster) ในภาษามากกว่าไทย เช่นมี 3 เสียงควบกัน เช่น skr-spl,- ในคำว่า scratch,splash เป็นต้น

5. ความรู้เรื่องเสียง ช่วยให้การสอนเรื่องคำและการสร้างคำในภาษาไทย การผันวรรณยุกต์ ความรู้พื้นฐานเรื่องเสียง และที่เกิดเสียงยังจะช่วยให้การสอนมีเหตุผลดี น่าสนใจ ในเรื่องการแผลงคำ การสนธิของเสียงในคำสนธิ ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับที่เกิดเสียงและประเภทของเสียงเป็นสำคัญ เช่น กระจาย เป็น ขะจาย เพราะ /ก/ และ /ข/ เป็นเสียงประเภทเดียวกัน (ระเบิด, อโหมะ) ต่างกันที่ตัวหนึ่งไม่มีลมตามออกมามาก ในขณะที่อีกตัวหนึ่งกลุ่มลมตามออกมาด้วยในการออกเสียง เป็นต้น ตลอดจนความรู้เรื่องการกลายเสียง การปลัดดันของเสียง (Dissimilation) ล้วนเป็นเรื่องน่าสนใจกว่าการให้นักเรียนจำอย่างที่เคยสอนกันมา

6. ช่วยให้ครูรู้จักเลือกเนื้อหาจากตำราหลักภาษาเก่ามาสอน เช่น เรื่องเสียงหนักเบาให้นักเรียนทดลอง และยกตัวอย่าง ส่วนบางเรื่องที่ไม่ใช่ก็ควรข้ามไปได้เพราะไม่เกี่ยวกับภาษาไทยโดยตรง เป็นต้น

7. ครูสามารถนำความรู้เรื่องเสียง ฐานกรณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดเสียงไปแนะวิธีออกเสียง ที่ถูกต้องให้นักเรียนที่มีปัญหาในการออกเสียง สำหรับเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ภาษาไทย ซึ่งระบบไวยากรณ์เก่าที่อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงนั้น ครูควรได้ชี้แนะหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายเพื่อหาข้อยุติ และครูที่มีความรู้ตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ควรเป็นผู้นำทางความคิดแก่ครูภาษาไทยอื่นๆ ด้วย โดยพยายามศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ความรู้ว่าจะโดยการแสดงความคิดเห็น เมื่อมีการประชุมทางวิชาการของสายวิชาหรือเขียนเป็นบทความเชิงวิชาการ คือให้พยายามทุกวิถีทางที่จะเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนักเรียนอีกด้วย

เอกสารเกี่ยวกับการออกเสียง

การศึกษาเสียงพูด

มนุษย์ทั่วโลกใช้เสียงเป็นสื่อในภาษาที่สามารถเข้าใจกันได้ ฉะนั้น การพูดจึงมีอิทธิพล และมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์มาก คนที่รู้จักพูด หรือพูดเป็น ย่อมมีโอกาสที่จะนำประโยชน์มาสู่ตนได้ง่าย

1. ปอด (lung) เสียงพยัญชนะและสระในภาษาเกือบทั้งหมดเป็นเสียงที่ใช้กระแสดม
ออกจากปอด

3. เพดานอ่อน (velum) เราสามารถบังคับให้เพดานอ่อนยกตัวขึ้นได้ เมื่อเรายก

4. ปากและอวัยวะในช่องปาก ได้แก่ ริมฝีปาก ฟัน ลิ้น

คารณิ สักคีศิริพล (2542 : 41) ได้ให้ความหมายของฐานกรณ์ที่เกิดของเสียง หมายถึง ตำแหน่งที่ลมกระทบกับอวัยวะในการออกเสียงที่เคลื่อนไหวไม่ได้พบกับอวัยวะในการออกเสียงที่เคลื่อนไหวได้พบกันหนึ่งคู่ และทำให้เกิดเสียงต่างๆ คือ

2. ริมฝีปากล่างกับฟันบน 'ได้แก่' เสียงพยัญชนะ ฟ ฟ

4. ลิ่นส่วนหน้ากับปุ่มเหงือก ได้แก่ เสียงพยัญชนะ ซ ศ ษ ส

6. กลางล้นกับเพดานแข็ง ได้แก่ เสี่ยงพัยณฺชนะ ย ญ

7. ลื่นส่วนหลังกับเพดานอ่อน ได้แก่เสียงพยัญชนะ ก ค ข ง

8. เส้นเสียง ได้แก่ พยัญชนะ อ ห ฮ

ประสิทธิ์ กาพักกลอน (2523 : 60-61) ได้กล่าวถึงอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงพูดไว้ว่า อวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงพูดในภาษามีอยู่หลายส่วน และการเกิดเสียงนั้นมีอยู่หลายชั้นหลายตอน เพื่อสะดวกในการศึกษาจึงแบ่งออกเป็น 3 ชั้นดังนี้

ก. ขั้นเริ่มต้น ขั้นนี้ยังไม่เป็นเสียง เป็นเพียงลมออกมา หรือจะเรียกง่ายๆ ว่าเป็นขั้นที่ ทำให้เกิดลมขึ้น อวัยวะที่กำเนิดลมคือปอดและกะบังลม ส่งลมออกจากปอดขึ้นมาทางหลอดลม

ข. ขั้นที่ทำให้เกิดเสียง เป็นขั้นที่แปลงกระแสลมจากปอดให้เกิดเสียง อวัยวะที่แปลงกระแสลมให้เป็นเสียงคือเส้นเสียง (Vocal Cords) อยู่ที่ลูกกระเดือก เส้นเสียงเป็นเอ็นเนื้อสองเส้น ซึ่งยื่นเป็นปีกออกมาสองข้างปากช่องหลอดลม มีลักษณะยืดเข้าออกได้ สำหรับปิดปากช่องหลอดลม เป็นช่องมีรูปร่างยาวอย่างริมฝีปากบนและล่างของคน แต่มีขนาดเล็กกว่าริมฝีปากคน เส้นเสียงนอกจากจะทำหน้าที่เปิดให้ลมผ่านออกมาแล้ว ยังสั่นไหวอย่างรวดเร็ว (คล้ายปีกผีเสื้อเวลาบิน) การออกเสียงสระทุกเสียงและพยัญชนะบางเสียงเส้นเสียงสั่นสะบัด เราเรียกว่าเสียงก้อง (โอะมะ) เหตุที่เส้นเสียงสั่น เพราะปล่อยช่องให้ลมออกมาน้อย ลมจึงเสียดทานแรงทำให้เส้นเสียงสั่น แต่เวลาทำเสียงพยัญชนะบางเสียงเส้นเสียงไม่สั่นเส้นเสียงปล่อยให้ลมออกมาสะดวกเรียกว่าเสียงไม่ก้อง (อโอะมะ)

ค. ขั้นกล่อมกลาเสียง เป็นขั้นที่อวัยวะบางส่วนเหนือปากช่องหลอดลมขึ้นมากล่อมกลาลมที่ผ่านหลอดลมให้เป็นเสียงชนิดต่างๆ อวัยวะที่ทำให้เป็นเสียงชนิดต่างๆ ประกอบด้วยช่องที่ปล่อยให้เสียงผ่าน และอวัยวะกล่อมกลาเสียงชุดล่างกับชุดบน

1. ช่องว่างที่ปล่อยให้ลมผ่าน มี 3 ช่อง คือ
 - 1.1 ช่องอาหาร หรือช่องคอ
 - 1.2 ช่องปาก
 - 1.3 ช่องจมูก
2. อวัยวะกล่อมกลาเสียงชุดล่างกับชุดบน ที่ทำเสียงพยัญชนะภาษาไทย
 - 2.1 อวัยวะกล่อมกลาเสียงชุดล่างส่วนมากเคลื่อนไหวได้ ได้แก่
 - 2.1.1 ริมฝีปากล่าง
 - 2.1.2 ฟันล่าง
 - 2.1.3 ปลายลิ้น
 - 2.1.4 ลิ้นส่วนหน้า
 - 2.1.5 ลิ้นส่วนกลาง
 - 2.1.6 ลิ้นส่วนหลัง
 - 2.2 อวัยวะกล่อมกลาเสียงชุดบนส่วนมากเคลื่อนไหวไม่ได้ ได้แก่
 - 2.2.1 ริมฝีปากบน
 - 2.2.2 ฟันบน
 - 2.2.3 ปุ่มเหงือก
 - 2.2.4 ปุ่มเหงือกต่อเพดานแข็ง

2.2.5 เพดานแข็ง

2.2.6 เพดานอ่อน

2.2.7 ลิ้นไก่

อวัยวะกล่อมเกลเสียงชุดล่างและชุดบนนี้จะทำงานคู่กัน ช่วยปิดกั้นลมที่ผ่านจากช่องหลอดลม

ปัญหาการพูดไม่ชัด

ปัญหาการพูดไม่ชัด (Articulatory Disorders) ซึ่งปกติแล้วการพูดกับการอ่านจะใช้สระในการออกเสียงเหมือนกัน ดารณี ศักดิ์ศิริผล (2542 : 1) ให้ความหมายของการพูดไม่ชัดว่า หมายถึง การออกเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง การพูดไม่ชัดเป็นความผิดปกติที่พบบ่อยที่สุดในบรรดาความผิดปกติทางการพูดประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นได้ทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ แต่พบว่าจำนวนเด็กที่พูดไม่ชัดมีจำนวนมากกว่าผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 8 ปี

ในเรื่องนี้ ประสงค์ ราชณสุข (2532 : 30-31) ได้อธิบายไว้ว่า เป็นความบกพร่องทางการพูด เนื่องจากการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ไม่ถูกต้องหรือผิดเพี้ยนไปจากเสียงมาตรฐานที่ใช้พูดในภาษานั้นๆ ในลักษณะต่าง ๆ กัน 4 ลักษณะ คือ

1. พูดออกเสียงโดยใช้เสียงหนึ่งแทนเสียงหนึ่ง (Substitution) ซึ่งจะพบได้หลายลักษณะ เช่น

1.1 เสียงพยัญชนะต้น

ออกเสียง ช เป็น ท เช่น ช้าง → ท้าง

1.2 เสียงพยัญชนะควบกล้ำ

ออกเสียง คว เป็นเสียง ฟ เช่น คว้น → ฟ้น

1.3 เสียงสระ

ออกเสียง อัว เป็นเสียง โ- เช่น ตัว → โต

1.4 เสียงวรรณยุกต์

ออกเสียง สามัญ เป็นเสียง จัตวา เช่น มา → หมา

1.5 เสียงมาตราตัวสะกด

ออกเสียง แม่กง เป็นเสียง แม่กน เช่น กาง → กาน

2. เว้นไม่ออกเสียงบางเสียง

2.1 ไม่ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว

2.2 ไม่ออกเสียงมาตราตัวสะกด เช่น

ออกเสียง นก เป็น โน๊ะ

ออกเสียง บ้าน เป็น บ้ำ

2.3 ไม่ออกเสียงพยางค์ที่อยู่หน้า กลาง หรือ ท้ายคำ

3. ออกเสียงไม่ชัดหรือเสียงเพี้ยนไป (Distortion) บางเสียงออกเสียงเพี้ยนมากหรือไม่ชัดมากไม่สามารถจับได้ว่าเป็นเสียงอะไร จะพบได้ทั้งการออกเสียงพยัญชนะต้นและเสียงมาตราตัวสะกด ได้แก่ เสียงที่ใช้ปลายลิ้นส่วนหน้ากับปุ่มเหงือกเป็นส่วนใหญ่ คือ เสียง ค ต ท น ล ร และ ช

4. เพิ่มเสียงเข้าไปโดยไม่จำเป็น (Additions)

4.1 เสียงพยัญชนะต้น

ออกเสียง ลาง เป็น กะลาง

4.2 เสียงพยัญชนะท้าย

ออกเสียง ตกใจ เป็น ตกกะใจ

ปัญหาการพูดไม่ชัดนี้ คาร์นิ สักคีศิริพล (2542 : 3) ได้กล่าวถึงสาเหตุหลายประการที่ทำให้การพูดไม่ชัดดังนี้

1. สาเหตุด้านร่างกาย (Organic Causes) จะพบว่าอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง เช่น ลิ้น ฟัน เพดาน เป็นต้นเหตุ เพราะบางรายมีเส้นยึดใต้ลิ้นสันผิปกติ ทำให้ออกเสียงที่ใช้ปลายลิ้น เช่น เสียงพยัญชนะ ค ต ท น ล ร ไม่ชัดเจน

2. สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Causes) การเลียนแบบผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น จากผู้ใหญ่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เด็กจะคิดว่าสิ่งที่เห็นนั้นถูกต้อง และเกิดการเลียนแบบในสิ่งที่ผิด โดยไม่มีใครชี้แนะสิ่งที่ถูกให้หรือสภาพแวดล้อมไม่ส่งเสริมการพูด เด็กไม่ถูกกระตุ้นให้พูด หรือเด็กไม่มีโอกาสได้เลียนแบบที่ถูกต้อง

3. สาเหตุด้านจิตวิทยา (Psychological Causes) เนื่องจากการที่เด็กเป็นลูกคนกลาง หรือเป็นลูกที่มืน้องใหม่ พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ จึงทำให้เด็กมีพฤติกรรมถดถอยกลับไปทำทุกอย่างแบบเด็กเล็กๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ เด็กที่ขาดความรัก หรือเด็กที่เกิดความคับข้องใจภายในบ้านก็จะมีพฤติกรรมกลายเป็นเด็กพูดไม่ชัดด้วย

4. ด้านอื่นๆ (Others) เพศ และฐานะทางเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่าเพศชายพูดไม่ชัดมากกว่าเพศหญิง และเด็กที่พ่อแม่ฐานะร่ำรวยโอกาสที่จะได้พบเห็นสิ่งแปลกๆย่อมมีมากกว่าคนยากจน แต่ในทางตรงกันข้ามหากพ่อแม่ที่มีฐานะดีปล่อยลูกให้อยู่บ้านตลอดเวลา กับพี่เลี้ยงที่ไม่พูด เด็กก็มีโอกาสพูดไม่ชัดได้เช่นกัน

การทดสอบการพูดไม่ชัด

คาร์ณี สักคีศิริพล (2542 : 6) ได้เสนอแนะวิธีการทดสอบการพูดไม่ชัด ซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1. การทดสอบคัดแยก (Screening Test) คือ การคัดแยกเด็กที่พูดไม่ชัดออกจากเด็กที่พูดชัด โดยการสนทนาจากรูปภาพ เพื่อบันทึกไว้เป็นข้อมูล
2. การทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) คือ การทดสอบอย่างละเอียด เพื่อดูการทราบของเด็กพูดไม่ชัดในเสียงอะไร เพื่อที่จะหาวิธีการบำบัดที่เหมาะสมตามวิธีการดังนี้คือ
 - 2.1 ใช้แบบทดสอบการออกเสียง (Articulation Test) ซึ่งแบ่งตามระดับของผู้ที่ได้รับการทดสอบ เช่น ระดับประถมศึกษาตอนต้น จะใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ ระดับที่สูงกว่านั้นจะใช้แบบทดสอบที่เป็นข้อความหรือประโยคที่มีความยาวมากขึ้น
 - 2.2 ทดสอบการได้ยินว่าปกติหรือไม่ ด้วยการฟังเสียงนาฬิกาหรือการขยี้กระดาษ
 - 2.3 ตรวจสอบอวัยวะการออกเสียง ได้แก่
 - 2.3.1 ริมฝีปาก ดูการเคลื่อนไหวของริมฝีปากโดยการอำปาก เมื่อริมฝีปาก พ่นลม
 - 2.3.2 ฟัน ดูการหักของฟัน ฟันหน้าหัก ฟันเก ฟันปลอม ใส่ที่ติดฟัน ฟันบนยื่นออกมามาก หรือฟันล่างยื่นออกมามาก
 - 2.3.3 ลิ้น ดูความเคลื่อนไหวของลิ้น โดยการแลบลิ้น เกร็งลิ้น เลียริมฝีปาก และดูเส้นยึดใต้ลิ้น
 - 2.3.4 เพดาน ดูว่าเพดานโค้งสูงผิดปกติหรือไม่

การแก้ไขการพูดไม่ชัด

คาร์ณี สักคีศิริพล (2542 : 9) เสนอนแนะวิธีการที่ใช้ในการพูดไม่ชัด มีดังนี้คือ

1. แสดงตำแหน่งที่เกิดเสียง วิธีนี้ควรใช้ Phonetic chart ร่วมกับกระจกเงา เพื่อเด็กจะได้เห็นฐานกรณ์ต่างๆ และฝึกทำได้ถูกต้อง ซึ่งกระจกเงาต้องใหญ่พอที่จะเห็นเด็กและผู้ฝึกพร้อมกัน
2. วิธีเร้าและตอบสนอง ผู้ฝึกออกเสียงที่ถูกต้องให้เด็กฟัง หยุดพูด พูดใหม่อีกครั้ง หยุดพูด ให้เด็กพูด หยุด ผู้ฝึกบอกเด็กว่าถูกหรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินผล ถ้าไม่ถูกก็ต้องให้เด็กฟังใหม่ เขียนเป็นสูตร ดังนี้ S / S / R / T / E
 S = เริ่ม, / = หยุด, R = ตอบสนอง, T = บอก, E = ประเมินผล
3. วิธีประสาทสัมผัส ผู้ฝึกออกเสียงให้เด็กฟัง ร่วมกับการสังเกตฐานกรณ์และสัมผัส

เช่น เสียง พ ผู้ฝึกออกเสียงเพอะ ให้เด็กฟังพร้อมทั้งให้ดูฐานกรณ์ที่เกิดคือ ริมฝีปากบนกับ ริมฝีปากล่าง และให้เด็กเอามือมาวางไว้ใกล้ๆ ปากของผู้ฝึกเพื่อให้เด็กสัมผัสลมที่ออกมาซึ่งเป็น คุณสมบัติของเสียง พ เป็นต้น

4. วิธีฝึกเสียงถูก และเสียงผิด โดยให้เด็กฟังเสียงที่ถูกและเสียงที่ผิด เพื่อให้เด็กรู้ว่า เสียงที่ผิดนั้นออกเสียงอย่างไร และเสียงที่ถูกต้องออกอย่างไร

5. วิธีฟังเสียงสะท้อนกลับ โดยให้เด็กออกเสียงแล้วบันทึกเสียงไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง แล้วจึงให้เด็กฟังเสียงของตนจากเครื่องบันทึกเสียงเปรียบเทียบกับเสียงของผู้ฝึกหรือเสียงผู้อื่น ที่ออกเสียงถูกต้อง

ยุพา ส่องศิริ (2524 : 162) เสนอแนะการดำเนินการแก้ไขการพูดไม่ชัดเจนของนักเรียน ไว้ว่า

1. การฝึก ควรฝึกครั้งละ 1 เสียง หรือครั้งละ 1 ลักษณะ เช่น ถ้าฝึกออกเสียงคำที่มี เสียงต้นพยางค์ เป็นตัว ร เช่น รัก รู้ เรียน ก็ฝึกจนคล่องแคล่วก่อน แล้วจึงฝึกตัวควบกล้ำ เมื่อนักเรียนทำได้คล่องแคล่วแล้ว ก็อาจฝึกกระคนกันไปได้
2. ฝึกจากง่ายไปยาก เช่น ฝึกคำพยางค์เดียวก่อน แล้วจึงเขยิบขึ้นไปคำ 2 หรือ 3 พยางค์ ตามลำดับ ต่อไปจึงฝึกเป็นประโยค และเป็นข้อความที่มีประโยคหลายประโยค
3. ฝึกการบังคับเสียง คือ พูดดังหรือพูดค่อยๆ ก็ตาม ควรรักษาความชัดเจนของถ้อยคำ ไว้เสมอไป
4. ควรติดตามผลในการออกเสียงชัดเจนของนักเรียนเสมอไป ไม่ว่านักเรียนจะไม่ร่วม กิจกรรมการพูดใดๆ ต่อไปก็ตาม เช่น ถ้านักเรียนสนทนา ครูก็ไม่ควรละเลยเรื่องออกเสียง ชัดเจนที่เคยฝึกไว้

นิสา ศักดิ์เดชยนต์ และคณะ (2526 : 102) ได้เสนอแนะการดำเนินการในการฝึกพูด ของนักเรียนไว้ว่าการเรียนภาษาเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรม การเปลี่ยนนั้นต้องเกิดจากการทำซ้ำๆ จนเป็นนิสัย เนื้อหาสำคัญที่จะต้องเรียน คือ เสียง เพราะเสียงสำคัญที่สุดและมาก่อนนักเรียน จะเรียนพูด การเรียนเสียงนั้นจะต้องมีกระบวนการคือ

1. จำได้ (Recognition) คือทราบว่าเป็นอย่างไร
2. เลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบ พยายามทำให้เสียงเหมือน
3. พูดซ้ำๆ (Repetition) การพูดซ้ำหลายๆ ครั้ง
4. ท่องจำ (Memorization)

พินทิพย์ ทวยเจริญ (2547 : 231-236) ได้กล่าวถึงการฝึกออกเสียงไว้ดังนี้คือ เสียงพยัญชนะที่เด็กไทยพัฒนาได้ก่อนและง่ายคือ พยัญชนะเสียงระเบิดและนาสิก ฐานกรณ์ที่ง่ายและพัฒนาได้ก่อนคือฐานกรณ์ริมฝีปาก เสียงเสียดแทรกเป็นเสียงที่พัฒนาได้ช้าและฐานกรณ์บริเวณด้านหลังคือ เพดานอ่อน-ลิ้นส่วนหน้า ดังเช่นเสียงที่เขียนด้วยอักษร “ก กง” เป็นเสียงที่ออกได้ช้าและยาก ดังนั้นลำดับการฝึกจึงเริ่มจากเสียงระเบิดและนาสิกฐานกรณ์ริมฝีปากก่อนฐานกรณ์อื่น และขั้นตอนในการฝึกพอสรุปได้คือ

ขั้นที่ 1 การฝึกออกเสียงระเบิดฐานกรณ์ริมฝีปาก คือให้รู้จักเม้มริมฝีปากเพื่อใช้ริมฝีปากให้เกิดประโยชน์ในการเปล่งเสียง

ขั้นที่ 2 การฝึกฐานกรณ์ปุ่มเหงือกกับปลายลิ้น ครูอธิบายด้วยการสาธิตการวางลิ้นและอาจใช้กระจกช่วย กล่าวคือ ปลายลิ้นจรดกับปุ่มเหงือก

ขั้นที่ 3 ทุกครั้งก่อนเริ่มสอนการออกเสียงใหม่ให้ทบทวนเสียงที่ได้ฝึกไปก่อนแล้วเสมอ ประสงค์ ราชณสุข (2532 : 34-35) ได้เสนอแนะวิธีการและเทคนิคสำหรับการแก้ไขปัญหาการพูดไม่ชัด ดังต่อไปนี้

1. วิธีแสดงตำแหน่งที่เกิดของเสียง (Phonetic Placement Method) วิธีนี้ครูจะให้เด็กสังเกตการอ่านออกเสียงของครูว่าที่ออกเสียงนั้นลิ้นของครูแตะไว้ที่จุดใด ทำรูปปากอย่างไร เช่น ถ้าออกเสียงพยัญชนะ ร ปลายลิ้นจะแตะที่ปุ่มเหงือก ถ้าออกเสียงสระอู ปากจะเป็นรูปห่อกลม เป็นต้น วิธีนี้มักจะใช้ควบคู่กับการฝึกแก้ไขหน้ากระจกเงา (Mirror Practice) เมื่อนักเรียนสังเกตวิธีออกเสียงของครูหรือผู้ฝึกได้แล้ว จึงให้นักเรียนออกเสียงตาม ครูคอยสังเกตเพื่อแก้ไข
2. วิธีเร้าและตอบสนอง (Stimulus-Response Method) วิธีนี้ครูหรือผู้ฝึกจะออกเสียงที่นักเรียนพูดไม่ชัดอย่างถูกต้องชัดเจนให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนสังเกตวิธีออกเสียงของครู แล้วจึงให้นักเรียนลองออกเสียงนั้น ถ้านักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้องครูจะแก้ไขให้แล้วให้ลองอีกครั้ง ถ้าออกเสียงได้ถูกต้องครูชมเชยให้กำลังใจ
3. วิธีแยกความรู้สึกจากประสาทสัมผัส (Motor-Kinesthetic Method) วิธีนี้จะใช้ความรู้สึกจากประสาทสัมผัสเข้าช่วยในการฝึกแก้ไข เช่น ในการออกเสียง น ครูให้เด็กใช้นิ้วชี้กดที่ข้างจมูกขณะออกเสียง นักเรียนจะรู้สึกวาเสียงก้องสะท้อนอยู่ในช่องจมูก ถ้านักเรียนออกเสียงได้ถูกต้อง ถ้าไม่รู้สึกรู้สึกก็แสดงว่ายังออกเสียงไม่ถูกต้อง (วิธีนี้ใช้ฝึกในเด็กพิการทางหูและตาได้ด้วย)

4. วิธีสะท้อนกลับ (Feedback Technique) วิธีนี้ครูหรือผู้ฝึกจะให้นักเรียนได้ฟังเสียง

ของตนเอง โดยการบันทึกเสียงไว้ฟังภายหลัง หรือให้ฟังเสียงของตนเองในเวลาที่ออกเสียงนั้น ซึ่งอาจทำได้ง่ายๆ โดยการใช้นิ้วมือป้องปากและหูไว้ในขณะออกเสียง ซึ่งทำให้ได้ยินเสียงของตนเองไปพร้อมๆ กับเสียงของผู้ฝึก เพื่อนักเรียนจะได้เปรียบเทียบเสียงของตนเองกับเสียงของครูและพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเอง ซึ่งวิธีหลังนี้ต้องอาศัยเครื่องมือเฉพาะในการฝึกจึงจะได้ผลดี

5. วิธีนำจุดบกพร่องมาเป็นแนวเทียบในการฝึก (Negative Practice) วิธีนี้ครูหรือผู้ฝึกจะใช้วิธีที่ถูกต้องกับวิธีที่ผิดสลับเปลี่ยนกันในการฝึกเพื่อให้นักเรียนรู้ตัวว่าเมื่อใดตนออกเสียงถูกหรือออกเสียงผิด ข้อที่พึงระลึกก็คือ ครูจะใช้วิธีนี้เป็นวิธีสุดท้าย หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้วิธีออกเสียงที่ถูกต้องแล้ว เช่น ครูให้นักเรียนออกเสียงคำว่า คน แต่เด็กออกเสียงเป็น คง ตามความเคยชินก่อนได้รับการฝึกให้ออกเสียงคำว่า คน อย่างถูกต้อง ครูจะไม่ทักท้วง แต่เน้นให้สังเกตวิธีออกเสียงของตนเอง แล้วครูให้เด็กออกเสียงสลับกันระหว่างคำว่า คน กับ คง อยู่ชั่วระยะหนึ่ง นักเรียนจะรู้ตัวว่าออกเสียงผิดอย่างไร ทั้งรู้อาจจะแก้ไขออกเสียงถูกต้องได้อย่างไรในที่สุด

6. วิธีใช้อุปกรณ์ประกอบการฝึก (Practice Materials) วิธีนี้ครูหรือผู้ฝึกจะใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบกิจกรรมการฝึก เช่น บัตรคำ บัตรภาพ แผนภูมิ วัสดุจำลอง หุ่นมือ เกมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้รับผลดีในการแก้ไขโดยเฉพาะในเด็กระดับประถมศึกษา

การวัดผลการออกเสียงจากการพูด

ในการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าวิชาใดก็ตามการวัดผลประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด

สนิท สัตโยภาส (2532 : 180) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดผลการพูดไว้ว่า “วิธีวัดการพูดที่ดีที่สุดก็คือให้นักเรียนได้พูดออกมาจริงๆ” แต่ครูต้องตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้สำหรับการเปล่งเสียงชัดเจน การหยุดวรรคตอน การเน้นคำ ความคล่องแคล่วในการพูด การออกเสียงตัวควบกล้ำตัว ร, ล เป็นต้น

การวัดผลการพูดที่นิยมทำก็คือ การสังเกตเวลานักเรียนพูดในโอกาสต่างๆ นอกจากนั้นก็มีการตั้งคำถามให้ตอบ การสัมภาษณ์ การให้เล่าเรื่อง การให้พูดตามหัวข้อที่กำหนดให้ โดยครูจะสังเกตการณ์ใช้น้ำเสียง การใช้ท่าทาง การใช้ภาษา การลำดับเนื้อหา ความพอดีของเนื้อหา กับเวลา เป็นต้น

การสอนออกเสียงในระดับประถมศึกษา

ในการสอนการออกเสียงในระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การออกเสียงจากการพูดและการออกเสียงจากการอ่าน

1. การออกเสียงจากการพูด

การสอนพูดนอกจากจะขึ้นอยู่กับวิธีฝึก การฝึกแล้ว หน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การช่วยเหลือแก้ไขการพูดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการพูดก็นับว่ามีส่วนสำคัญอยู่มาก เช่นพูดไม่ชัด พูดติดอ่าง พูดผิด ใช้คำพูดไม่เหมาะสม หรือใช้ภาษาถิ่นซึ่งไม่เป็นภาษามาตรฐาน ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลทั่วไปที่ไม่เข้าใจภาษาถิ่นนั้นๆ เป็นต้น

บันลือ พุกษะวัน (2533 : 54) ได้พูดถึงลักษณะการพูดไว้ว่า เด็กก่อนมาโรงเรียน นอกจากจะเลียนคำพูดโดยอาศัยแบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดแล้ว เด็กยังเลียนน้ำเสียงจากผู้ใหญ่ทางบ้านอีกด้วย ดังนั้นเมื่อมาโรงเรียนครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการที่จะให้เด็กเลียนเสียงที่ถูกต้องจากครูผู้สอน ครูจำต้องระลึกเสมอว่าตนเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องและดีงามแก่เด็กอยู่เสมอ โดยครูจะต้องเป็นแบบอย่างเป็นลักษณะที่ดีให้เด็กปฏิบัติตามดังนี้

1. เสียงนุ่มนวลไพเราะแจ่มใส
2. ดังพอได้ยินทั่วทั้งชั้น
3. ระยะเวลาพูดไม่เร็วหรือช้าเกินไป (จังหวะ)
4. พูดถูกวรรคตอนได้ใจความดี
5. รู้จักใช้เสียงเน้นหนักและแผ่วเบาตามจังหวะที่เน้น
6. พูดชัดถ้อยชัดคำได้ถ้อยกระตือรือร้น

กรณีการ์ พวงเกษม (2535 : 28) ได้กล่าวถึงปัญหาในการสอนพูดดังนี้ ในการสอนพูดนั้นต้องการให้นักเรียนหรือผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้รู้เรื่องและสื่อสารในสิ่งที่ตนเองมีความต้องการได้ ปัญหาที่ครูผู้สอนมักจะพบเกี่ยวกับการสอนพูด คือ นักเรียนขาดความมั่นใจในการพูด ไม่กล้าที่จะพูด จึงทำให้พูดตะกุกตะกัก พูดติดอ่าง หรือโอกาสในการพูดในที่ชุมชนหรือพูดต่อหน้าสาธารณชนมีน้อย เมื่อต้องพูดจึงไม่รู้จักรำดับเรื่องในการพูด ทำให้พูดคกหล่น พูดเร็วจนลื่นรัว ผู้ฟังจึงไม่สามารถเข้าใจความต้องการของผู้พูดได้ การออกเสียงพยัญชนะ สระหรือคำบางคำไม่ได้ของนักเรียนก็เป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจเช่นเดียวกัน

การพูดใช้ในการสื่อความหมายในการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก การพูดแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล พัฒนาการพูดของเด็กจะเป็นอย่างรวดเร็วเมื่อเด็กสามารถฟังเข้าใจและใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วด้วยความมั่นใจ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะดำเนินการสอนพูดนั้นมีความสำคัญมาก เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมย่อมจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางในการพูดได้อย่างดี

การออกเสียงจากการอ่าน

ศรีรัตน เจิงกลินจันทร์ (2536 : 2) ให้แนวคิดว่าการอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดเป็นเพียงที่ใช้แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งพฤติกรรมในการอ่านออกเสียงหรือการอ่านฟังเสียงตามแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 132) ได้กล่าวว่า การอ่านออกเสียงเป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องเปล่งเสียงอย่างมีจังหวะเพื่อให้น่าสนใจและเกิดความไพเราะ ผู้อ่านจะต้องแสดงอารมณ์ของผู้เขียนให้ปรากฏโดยใช้สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงและอารมณ์ ดังนั้นเมื่อมีกิจกรรมการอ่านออกเสียง ครูจึงจำเป็นต้องฝึกท่าทาง น้ำเสียง ความถูกต้องในการออกเสียง

บันลือ พุกกะวัน (2533 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูดเรียกว่า อ่านออก
2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเป็นเสียงคำพูดหรือประโยค เข้าใจความหมายเรียกว่า อ่านได้
3. การอ่านเป็นการสื่อความหมาย ถ่ายโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน เรียกว่า อ่านเป็น

จุดประสงค์ในการสอนอ่าน

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งให้นักเรียนอ่านในลักษณะดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2533 : 7)

1. สอนให้เด็กอ่านออก คือ อ่านได้ถูกต้องทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ
2. สอนให้เด็กอ่านแตก คือ อ่านได้รวดเร็วเก็บใจความสำคัญได้ พร้อมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้ไปใช้ให้ประโยชน์
3. สอนให้อ่านเป็น คือ สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และมีนิสัยรักการอ่าน

ปัญหาและอุปสรรคการอ่านออกเสียง

กรณีการ พวงเกษม (2535 : 25) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในการสอนอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

1. นักเรียนพูดติดอ่าง
2. นักเรียนใช้เสียงผิดวิธี คือ เสียงที่เปล่งออกมาไม่เป็นธรรมชาติ

3. นักเรียนออกเสียง ร ไม่ได้ โรงเรียน เป็น โลงเลียน เป็นต้น
4. นักเรียนพูดคำควบ ร ล ว ไม่ได้ เช่น ออกเสียง กล้วย เป็น ก้วย กัวกมือ เป็น กักมือ เป็นต้น
5. นักเรียนพูดพยัญชนะบางตัวเป็นตัวอื่น เช่น คว เขียนเป็น ฟ เช่น คำว่า ควาย พูดเป็น ฟาย เป็นต้น
6. นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นของตนจนเคยชิน จะออกเสียงสระ พยัญชนะบางตัวไม่ได้ ทำให้เพี้ยนจากภาษากลาง ทั้งในการพูด และการอ่าน
7. พูดตกหล่น คือ พูดข้อความยาวๆ ไม่ได้ ถ้าจะต้องพูดคำบางคำในข้อความก็จะหายไป
8. นักเรียนอ่านไม่ได้ เพราะจำหลักเกณฑ์ในการสะกดคำไม่ได้
9. อ่านคำผิด เช่น ปริมปรา (ปะ-ร่า-ปะ-รา) อ่าน ปรา-ปรา เป็นต้น
10. อ่านออกเสียงผิด เช่น ออกเสียงผิดตามลักษณะของภาษาถิ่น อ่านซ้ำ อ่านลากเสียง ยานคาง ออกเสียงคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด เช่น คอมพิวเตอร์ ตามรูปคำสะกด คือ คอม-พิว-เตอ ที่ถูกต้องอ่านว่า คอม-พิว-เตอ
11. นักเรียนไม่เห็นประโยชน์ของการอ่าน นักเรียนบางคนไม่ชอบอ่านหนังสือ ทำให้ความรู้ไม่กว้างขวางและไม่พัฒนาทักษะการอ่าน

เอกสารเกี่ยวกับการสะกดคำตามมาตรา

ลักษณะของเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

ในการแบ่งถ้อยคำเป็นหน่วยที่ย่อยลงนี้นักสัทศาสตร์จำแนกองค์ประกอบของถ้อยคำออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. องค์ประกอบที่แบ่งออกได้เป็นเสียงสระกับเสียงพยัญชนะ (Segmental features)
2. องค์ประกอบที่เป็นลักษณะทางด้านเสียงของพยางค์หรือของหน่วยที่ใหญ่กว่าพยางค์ (prosodic หรือ suprasegmental features) ซึ่งได้แก่ การลงเสียงหนักเบา เสียงวรรณยุกต์ และทำนองเสียง

นักสัทศาสตร์จำแนกองค์ประกอบของถ้อยคำประเภทที่หนึ่งเป็นเสียงพยัญชนะและเสียงสระ โดยยึดลักษณะการเปล่งเสียงเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงคำจำกัดความของเสียงพยัญชนะตามหลักเกณฑ์ทางสัทศาสตร์มีดังนี้

เสียงพยัญชนะในภาษาไทย

พินิตพิย ทวยเจริญ (2547 : 49) ได้กล่าวถึงเสียงพยัญชนะซึ่งพอสรุปได้ว่า การออกเสียงพยัญชนะนั้นจะใช้กลไกกระแสดมจากปอด หรือจากกล่องเสียง มีการบังคับกระแสดม และมีการจัดตัวของฐานกรณ์หรือเรียกว่าการบังคับกระแสดมแบบใดแบบหนึ่งซึ่งทำให้เกิดเป็นประเภทต่างๆ ของเสียงพยัญชนะ

คารณ ศักดิ์ศิริผล (2542ข : 36) ได้กล่าวถึงเสียงพยัญชนะในภาษาไทยว่ามี 44 ตัว สามารถอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ของคำหรือพยางค์ ดังนี้ คือ

1. เป็นเสียงพยัญชนะต้น 21 เสียง
2. เป็นเสียงมาตราตัวสะกด 8 เสียง
3. เป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 12 เสียง และใช้สัญลักษณ์แทนดังนี้ คือ

เสียงพยัญชนะ เกิดจากการเคลื่อนไหวอวัยวะในช่องคอ ช่องปาก และช่องจมูก พร้อมๆ กับการทำงานของเส้นเสียงหรือสายเสียง อากาศที่ผ่านจากปอดมาถึงช่องคอและช่องปาก จะถูกแปรเป็นเสียงต่างๆ โดยการกระทำของอวัยวะในการออกเสียง

ส่วน ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2523 : 66-67) ได้กล่าวถึงลักษณะของเสียงพยัญชนะภาษาไทยดังนี้

ลักษณะที่ลมลอดออกมาตามจุดต่างๆ ในปากนั้น ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะชนิดต่างๆ ขึ้นหลายลักษณะ แล้วแต่ว่าลมจะออกไปทางช่องจมูกหรือหูดหรือลอดออกไปด้วยอาการเสียดแทรก ฯลฯ ในภาษาไทยลักษณะต่างๆ ดังกล่าวอาจแบ่งออกได้เป็นประเภทๆ ดังนี้

1. เสียงนาสิก (Nasal) ลักษณะของเสียงนาสิก ลิ้นไก่จะเปิด ปลอมให้ลมผ่านออกไปทางช่องจมูก เส้นเสียงสั้นสะเทือนเกิดเป็นเสียงก้อง (โหมยะ) มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เม้มริมฝีปากเข้าหากัน คือเสียง m (ม) ลักษณะที่สอง เอาลิ้นกดปุ่มเหงือกกับเพดานแข็ง คือเสียง n (น) ลักษณะที่สามใช้ลิ้นจกดเพดานอ่อน คือเสียง ñ (ง)

2. เสียงระเบิดหรือเสียงกัก (Stop) ลักษณะของเสียงนี้ลิ้นไก่ปิด ลมที่ผ่านออกมาจะถูกกักเอาไว้ และปล่อยลมให้ระเบิดออกมาทันที เสียงที่ระเบิดออกมามี 2 ระยะ คือ

ก. ระยะแรก ลมจะถูกอุบและถูกกักเอาไว้ ตอนนี้นลมจะหยุด

ข. ระยะที่สอง เปิดให้ลมระเบิดออกมาอย่างแรง

เสียงระเบิดบางเสียงเป็นเสียงก้อง คือเส้นเสียงสั้นสะเทือน เช่น เสียง b (บ) , d (ด) , ?

(อ) ซึ่งเป็นเสียงระเบิดที่เส้นเสียง และบางเสียงเป็นเสียงไม่ก้อง คือเส้นเสียงไม่สั้นสะเทือน เช่น เสียง p (ป) , t (ต) , k (ก) , ph (พ) , th (ท) , kh (ค) , c (จ) เสียงระเบิดในภาษาไทยมี 5 ลักษณะ

คือ ลักษณะแรกกระเปิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ได้แก่เสียง b (บ) , p (ป) และ ph (พ) ลักษณะที่สอง กระเปิดที่ปุ่มเหงือก ได้แก่เสียง d (ด) , t (ต) และ th (ท) ลักษณะที่สามกระเปิดที่เพดานอ่อน ได้แก่เสียง k (ก) และ kh (ค) ลักษณะที่สี่กระเปิดที่ปุ่มเหงือกต่อเพดานแข็ง ได้แก่เสียง c (จ) ลักษณะที่ห้า กระเปิดที่เส้นเสียง ได้แก่ เสียง ? (อ)

3. เสียงเสียดแทรก (Fricative) ถ้าลมที่ผ่านออกมา โดยที่ตัวสัทกรณ์ชุดบนและชุดล่างไม่ปล่อยให้ผ่านโดยสะดวก เสียงนั้นก็จะกลายเป็นเสียงเสียดแทรกในภาษาไทย เสียงเสียดแทรกเป็นเสียงที่ไม่ก้อง มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเกิดที่ริมฝีปากบนกับฟันล่าง ได้แก่เสียง f (ฟ) , ลักษณะที่สองเกิดระหว่างปุ่มเหงือกต่อเพดานแข็ง ได้แก่เสียง s (ซ) , ลักษณะที่สามเป็นเสียงเสียดแทรกที่ลูกกระเดือก ได้แก่เสียง h (ห)

4. เสียงกึ่งเสียดแทรก (Affricate) เสียงที่เกิดขึ้นมี 2 ระยะคือ ระยะแรกจะตั้งต้นเหมือนเสียงระเบิด แล้วต่อมาระยะที่สองกลายเป็นเสียงเสียดแทรก ในภาษาไทยมีอยู่เพียงเสียงเดียว คือเสียง ch (ช) ซึ่งเป็นเสียงก้อง

5. เสียงข้างลิ้น (Lateral) เสียงนี้เมื่อลมพุ่งขึ้นมาก็จะถูกปลายลิ้นกักไว้ที่โคนฟันสองข้างของลิ้นตอนปลายจะห่อในขณะที่ยังลิ้นชันขึ้น เป็นเหตุให้ข้างลิ้นทั้งสองด้านมีช่องให้ลมหลุดออกไปได้ แล้วลมไปออกทางริมฝีปาก เสียงนี้ได้แก่เสียง l (ล) มีลักษณะเป็นเสียงก้อง

6. เสียงร่ว (Trill) เป็นเสียงที่ใช้ปลายลิ้นปิดกั้นลมที่ปุ่มเหงือก แล้วห่อลิ้นชันขึ้นไปตีเพดานแข็ง และร่วลิ้นหลายๆ ครั้งเพื่อปล่อยให้ลมที่ถูกกักหลุดออกมาได้เป็นระยะๆ กัน เสียงนี้มีลักษณะก้อง ได้แก่เสียง r (ร) ในภาษาไทย

7. เสียงกึ่งสระหรืออัฒสระ (Semi-Vowel) เสียงพวกนี้เปล่งออกมาอย่างเสียงสระ แต่ว่าอาจเอาไปใช้ในตำแหน่งต้นพยางค์ได้เหมือนเสียงพยัญชนะ จึงเรียกว่ากึ่งสระ

ขอบ่นการศึกษาเรื่องเสียงพยัญชนะไทยพอสรุปได้ คือ

1. ที่เกิดของเสียงพยัญชนะแต่ละเสียง
2. ลักษณะของเสียงหรือชนิดของเสียงพยัญชนะ
3. ตำแหน่งและคุณสมบัติของเสียงพยัญชนะ

เราสามารถสรุปขอบ่นการศึกษาทั้ง 3 ประการเป็นตารางได้ดังนี้

ลักษณะเสียง		ที่เกิดเสียง	ริมฝีปากทั้งสองข้าง	ริมฝีปากล่างกับฟันบน	ปุ่มเหงือก	ปุ่มเหงือกต่อเพดานแข็ง	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
ระเบิด	โหมยะ		บ-		ด-				-อ-
	อโหมยะ	สถิต	-ป-		-ต-	จ-		-ก-	
		ธนิต	พ-		ท-			ค-	
กึ่งเสียดแทรก	อโหมยะ					ช-			
เสียดแทรก	อโหมยะ			ฟ-	ซ-				ห-
นาสิก	โหมยะ		-ม-		-น-			-ง-	
ข้างลิ้น	โหมยะ				ล-				
ร้าว	โหมยะ				ร-				
กึ่งสระ	โหมยะ		-ว-				-ย-		

หมายเหตุ จิต (-) ข้างหลังเสียงนั้นแสดงว่าเสียงนั้นอยู่ในตำแหน่งต้นคำได้
 จิต (-) ข้างหน้าเสียงนั้นแสดงว่าเสียงนั้นอยู่ในตำแหน่งท้ายคำได้
 เสียงใดมีจิต – ทั้งข้างหน้าและหลังแสดงว่าอยู่ในตำแหน่งต้นคำและท้ายคำได้
 ทั้ง 2 ตำแหน่ง

หน่วยเสียงของภาษาปกากะญอ

วีระวัชร สำราญจิต (2516 : 48) ได้เปรียบเทียบลักษณะหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงที่แตกต่างไปจากภาษาไทย คือ

1. หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษากะเหรี่ยง แบ่งออกเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

2. หน่วยเสียงสระของภาษากะเหรี่ยง ได้แก่วหน่วยเสียงสระเดี่ยว

ต่อไปนี้เป็นตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวและหน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง

ตาราง 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ของภาษากะเหรี่ยงเกี่ยวกับฐานที่เกิดเสียง
(อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง) ลักษณะของเสียง คุณสมบัติของเสียง

ลักษณะเสียง	คุณสมบัติ ของเสียง	ฐานที่เกิด				
		ริมฝีปาก ทั้งสอง	ปลายลิ้น กับฟัน	ลิ้น ตอนกลาง กับเพดาน แข็ง	ลิ้นตอน หลังกับ เพดาน อ่อน	ลำคอ (ลูกกระเดือก)
เสียงหยุด	ไม่ก้อง เบา หนัก ก้อง	P ph b	t th d		k kh	?
เสียงกึ่งเสียด แทรก	ไม่ก้อง เบา หนัก			c ch		
เสียงเสียด แทรก	ไม่ก้อง ก้อง		s	sh	x g	h
เสียงนาสิก	ก้อง	m	n	n		
เสียงข้างลิ้น	ก้อง		l			
เสียงกึ่งสระ	ก้อง	w		y		

ตาราง 2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง

พยัญชนะตาม พยัญชนะต้น	l	w	y
ph	phl	-	-
b	bl	-	by
t	-	tw	-
k	k	-	-
kh	kh l	kh w	-
?	-	?w	-
s	-	sw	-
x	-	xw	-
h	-	hw	-
m	ml	-	-
n	-	nw	-
l	-	lw	-
y	-	yw	-

ประสงค์ ราชณสุข และคณะ (2532 : 17) กล่าวถึงลักษณะเด่นของภาษากะเหรี่ยง คือ มีพยัญชนะต้นควบกล้ำมากกว่าภาษาไทย มีระดับเสียงวรรณยุกต์เพียง 3 เสียง คำในภาษากะเหรี่ยงเกือบทั้งหมดไม่มีตัวสะกด โดยกล่าวว่าภาษากะเหรี่ยงอยู่ในตระกูลภาษาทิเบต-พม่า สามารถแบ่งได้เป็น 4 สาขา คือ

1. กะเหรี่ยงสะกอหรือยางขาว เรียกตนเองว่า ปกาเกอญอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด
2. กะเหรี่ยงแดง หรือ กะเหรี่ยงปะเว เรียกตนเองว่า กะชา มีภาษาแตกต่างจากภาษากะเหรี่ยงสะกอมากถึงขนาดพูดกันไม่เข้าใจ
3. กะเหรี่ยงโปว์ มีภาษาคล้ายคลึงกับภาษากะเหรี่ยงแดงมาก
4. กะเหรี่ยงตองตู คนไทยรู้จักมาแต่โบราณ เรียกว่า ตองซู่

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กชาวเขาต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาให้มากโดยเฉพาะทักษะการอ่าน การฝึกฝนทักษะการอ่านสำหรับเด็กชาวเขานั้น อรุณ กิ่งจันทร์ (2522 : ก) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ คือ

1. ความสามารถในการอ่าน ได้แก่ อ่านออกเสียง ถูกต้องชัดเจน อ่านออกเสียงและอ่านในใจได้รวดเร็ว สามารถจับใจความได้ ตอบคำถามได้
2. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ การหาใจความสำคัญของเรื่อง การลำดับเรื่องที่อ่าน การค้นหารายละเอียด การสรุปใจความ และมองเห็นความสัมพันธ์หรือข้อความที่เป็นคติสอนใจ
3. ความสามารถในการจำเรื่องที่อ่าน ได้แก่ จำข้อความ และเรื่องที่อ่านได้ เลือกจำข้อความที่เป็นแก่นของเรื่อง
4. ความสามารถในการสะกดคำ แจกถูกคำ รู้กฎเกณฑ์มาตราตัวสะกด จำพยัญชนะสระที่จำเป็นได้ จำคำต่างๆ รู้ความหมายของคำและสำนวนต่างๆ นำกฎเกณฑ์การแจกถูกไปอ่านคำใหม่ได้

เอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความสำคัญของการจัดกิจกรรม

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 มาตรา 24 (2) ได้กำหนดให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ดังนั้นในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพได้นั้น ผู้สอนต้องรู้จักการนำกิจกรรมที่น่าสนใจมา让孩子ได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญและความแม่นยำที่จะช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กได้เพิ่มพูนขึ้น ฉะนั้นการสอนภาษาจึงต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความคล่องแคล่ว เพราะถือว่าทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต การกำหนดขอบข่ายของกิจกรรมสำหรับนักเรียนจึงต้องคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญดังที่ กิบบ์ และคาสตานาดา (Gibb and Cestaneda, อ้างใน เข็มลักษณ์ อุดาการ, 2537 : 39) กล่าวว่า “ การกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาวิชาใดๆ นั้นจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของธรรมชาติของผู้เรียนและธรรมชาติของวิชานั้นๆด้วย” ดังนั้น การกำหนดกิจกรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จะต้องทำอย่างระมัดระวัง เพราะครูจะต้องรู้จักนักเรียนของตน รู้ว่าต้องใช้วิธีการอย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมนั้น ได้อย่างดีที่สุด

หลักการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้นเพราะนักเรียนได้เห็น ได้ฟัง และได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้นั้น บุญเยี่ยม จิตรดอน (2532 : 266-267) ประมวลไว้ซึ่งพอสรุปได้คือ

1. ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสหลายๆทางให้นักเรียนได้คิดด้วยตนเอง ครูไม่ควรเร่งการคิดของนักเรียน ปลอ่ยให้เขาใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ โดยครูเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลือตามความจำเป็นจริงๆ

2. การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ในการเลือกกิจกรรมจะต้องอยู่ในความสนใจของนักเรียน

ศุภลักษณ์ ไสส่อง (2547 : 17) ได้เสนอหลักในการพิจารณาเลือกกิจกรรมสำหรับนักเรียน ดังนี้

1. ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์มาก่อน
2. ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนใช้ความสามารถในการสนองตอบได้เอง
3. ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยขยายประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน
4. ควรเป็นกิจกรรมซึ่งมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเองอันจะนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
5. ควรเป็นกิจกรรมซึ่งจะช่วยนำทางให้สัมพันธ์ไปถึงประสบการณ์ทางด้านอื่นๆด้วย
6. ควรเป็นกิจกรรมซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน บันเทิงใจ

วิธีการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการสอนภาษาที่สองนั้นจะมีประสิทธิภาพมากหรือน้อย ครูเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ ของนักเรียน

ประสงค์ ราชณสุข (2547: 308-310) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการสอนภาษาที่สองที่จะนำมาจัดกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง ไว้ว่า การเรียนรู้ภาษาใดก็ตามมีลักษณะเหมือนกัน คือ เรียนรู้จากการได้ยิน ได้ฟัง ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการสอนภาษาถ้าจะได้ผลดีจึงควรสอน

ทักษะของภาษาทั้ง 4 ซึ่งได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ตามลำดับ การฝึกซ้ำๆ (drill and repetition) เพื่อให้เกิดทักษะและควรใช้โสตทัศนูปกรณ์เข้าช่วยจึงจะได้ผลดี นอกจากนี้แล้วควรเริ่มฝึกการออกเสียงเป็นอันดับแรกต่อจากนั้นจึงค่อยสอนหลักไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษา

จากความสำคัญและหลักของการจัดกิจกรรม ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำมาเป็นแนวทางเสริมในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการฝึกแบบผสมผสานกับแนวทางหลัก คือ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาการพูดไม่ชัด โดยยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการฝึกฟังโดยให้ได้รับฟังการออกเสียงที่ถูกต้องของคำในภาษาไทยกลาง นักเรียนจะได้รับการฝึกให้สามารถแยกความแตกต่างระหว่างเสียงที่ถูกต้องกับเสียงที่ผิดได้ โดยอาศัยวิธีการแก้ไขการพูดไม่ชัดเป็นสำคัญ
2. เป็นกิจกรรมการฝึกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน คือนักเรียนชั้นประถมศึกษา เน้นฝึกนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ เน้นการฝึกเป็นรายบุคคล
3. เป็นกิจกรรมการฝึกที่สร้างความสนใจของนักเรียน จูงใจให้นักเรียนอยากฝึกและเป็นกิจกรรมการฝึกที่มุ่งเสริมสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและกระตือรือร้นในการฝึกแก่นักเรียนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนหลายๆ ชนิดมาประกอบกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษาอำเภออมก๋อย (2534) ได้ทำการวิจัยการใช้แบบทดสอบการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ ย ว เป็นตัวสะกดสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออมก๋อย เพื่อเปรียบเทียบความยากง่ายในการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ ย ว เป็นตัวสะกดปรากฏว่าตัวสะกดที่มีความง่ายไปหายากเรียงตามลำดับ คือ ย ว ก ค น ง ม บ เป็นตัวสะกด

ประภัสสร ปิตฝ่าย (2537) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการพูดคำที่มีพยัญชนะต้น ค บ ฝ ฟ ร สำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กชาวไทยใหญ่ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

วัชร สุวรรณพินธุ์ (2537) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการพูดภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยด้อม อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการพูดออกเสียงภาษาไทย พฤติกรรมการพูดนอกเวลาฝึกและความคิดเห็นรวมทั้งความรู้สึกลึกต่างๆ ของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกนั้น อยู่ในระดับสูง นับว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในขั้นดี น่าพอใจ เมื่อได้รับการฝึก นักเรียนออกเสียงดังชัดเจนขึ้นเมื่อพูดประโยคและมีความคงที่ในการออกเสียงที่ได้รับการฝึกเมื่อต้องพูดออกเสียงนั้นหลายครั้ง

วันไชย ไทยใหม่ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างและพัฒนาแบบฝึกการอ่านของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนแม่เอบวิทยาคม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงแสน

จังหวัดเชียงราย จำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 33 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชาวเขา ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามคู่มือครูพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แบบฝึกทักษะมีการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ศักดิ์กระ ทนันชัย (2540) ได้สร้างชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาไทยทั้งก่อนและหลังได้รับแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและเผ่าม้งชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีเครื่องมือคือ แบบฝึกเตรียมความพร้อมการอ่านภาษาไทย จำนวน 14 ฉบับ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและแบบประเมินความพร้อมการอ่านภาษาไทย จำนวน 7 ฉบับ ผลการศึกษาทำให้ได้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา 1 ชุด และนักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี หลังจากใช้ชุดฝึกแล้วพบว่า นักเรียนชาวเขามากกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่สูงขึ้น

ศิริลักษณ์ สกุลวิทย์ (2541) ได้สร้างแบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยกลุ่มตัวอย่างมาจากโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัวและโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 30 คน และนำไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนสันติวนา จำนวน 12 คน ใช้แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดด้วยแม่กด จำนวน 15 แบบฝึกและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดด้วยแม่กด จำนวน 3 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นจำนวน 15 แบบฝึกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 60/60 ทำให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเรื่องการออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กดได้ และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ประภาส เทพวรรณ (2545) ได้ศึกษาความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาไทย วิเคราะห์ความยากง่ายและข้อบกพร่องของการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยภูเขาเผ่าลีซอ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 โรงเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 120 คน มีเครื่องมือคือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย จำนวน 150 คำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ความสามารถทางการเขียนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 70) แต่ยังพบข้อบกพร่องในการอ่าน คือ นักเรียนน้อยกว่าครึ่งยังอ่านผิดความหมายออกเสียงไม่ชัดเจน

ศุดาพร บัวดก (2546) ได้สร้างแบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่แค่น้อย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการออกเสียงและเขียนคำของนักเรียนจำนวน 7 คน มีเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา จำนวน 27 แบบฝึก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา ทำให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิธีการอ่านออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราได้ และพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จรัสโสม ชมพูนิง (2546) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนบ้านยางป่า อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน มีเครื่องมือ คือ ชุดการสอนวิชาภาษาไทย ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 100/84.58 % ซึ่งถือได้ว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พรวิมล รุ่งสว่าง (2547) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เพลงไทยลูกทุ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านห้วยดัม (ชัยวงษาอุปถัมภ์) อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีเครื่องมือคือ แผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน และแบบฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน 34 แบบฝึก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะทางภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 87.58 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทยโดยใช้เพลงไทยลูกทุ่งมีความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน สูงกว่าเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยดัม (ชัยวงษาอุปถัมภ์)

จากการศึกษาวรรณกรรมพบว่า การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางด้านภาษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการพูดการอ่านออกเสียงของนักเรียนได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สอง ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้ด้านภาษาในเรื่องที่ฝึกดีขึ้นในทุกระดับชั้น สามารถอ่านคำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นข้อยืนยันได้ว่ากิจกรรมการฝึกมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง